

УДК 515.2

О.С. Бойченко

КЕРОВАНІСТЬ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ПОНЯТТЯ «ГНУЧКОСТІ» ТА «МОБІЛЬНОСТІ»

Постановка проблеми. Підприємства будівельного комплексу функціонують в особливо складних умовах. Це проявляється в тому, що для створення готової продукції, весь виробничий процес з ресурсними складовими, змушений переміщуватися з місця на місце, з об'єкта на об'єкт. В залежності від швидкості переміщення, тривалості адаптації, переорієнтації, пристосованості до змін, буде залежати собівартість кінцевої продукції. Тому, складові будівельної організації мають створювати умови ефективної роботи з мінімальними витратами.

Аналіз основних досліджень. Значний внесок у дослідження та розвиток гнучкості, мобільності, управління підприємством, здійснили вітчизняні та іноземні науковці: А.Г. Берман, Т.В. Божидарнік, В.Н. Васильєв, О.В. Грачов, А.Ф. Гойко, В.Ф. Залунін, О.С. Іванілов, Л.М. Козар, Б.В. Прикін, В.Н. Самочкин, І.С. Степанов, А.М. Тугай, В.І. Торкатюк, Р.Б. Тянь, С.А. Ушацький, Л.М. Шутенко та інші вчені.

Цілі статті. Аналіз та порівняння понять гнучкості та мобільності в контексті пошуку оптимальних рішень щодо управління підприємствами будівельної галузі.

Основна частина. Особливість будівельного виробництва потребують своєрідних форм управління на всіх стадіях створення продукції, організації праці і управління процесом виробництва для зменшення втрат часу, матеріальних і фінансових ресурсів у стрімко змінному конкурентному середовищі.

Удосконалення процесу управління капітальним будівництвом пов'язане з підвищенням мобільності будівельного виробництва.

Мобільність (від *фр. mobile, лат. mobilis, англ. mobility*) - рухомий, здатний до швидкої дії; ступінь рухливості економічних ресурсів, факторів виробництва, їх здатність переміщення між різними сферами використання.

Мобільність будівельної організації – це здатність її складових елементів переміщуватись в певних напрямках, концентруватись в необхідному сполученні в місцях будівництва у вигляді потужностей. А також раціонально функціонувати в конкретних умовах при утворенні чи оновленні об'єктів, з метою введення їх в експлуатацію в задані терміни і з мінімальними витратами ресурсів.

Мобільність будівельного виробництва передбачає: територіальне розділення виробничого процесу; розподіл виробничих та управлінських структур; переміщення основних фондів, матеріальних і трудових ресурсів; особливості технології і організації робіт; особливості методів управління і планування; специфіку матеріально-технічної бази.

Тобто, для успішного функціонування будівельного підприємства, досягнення органічного взаємозв'язку складових підприємства, отримання прибутків необхідно підвищувати мобільність ресурсів та самої організацію на підприємстві.

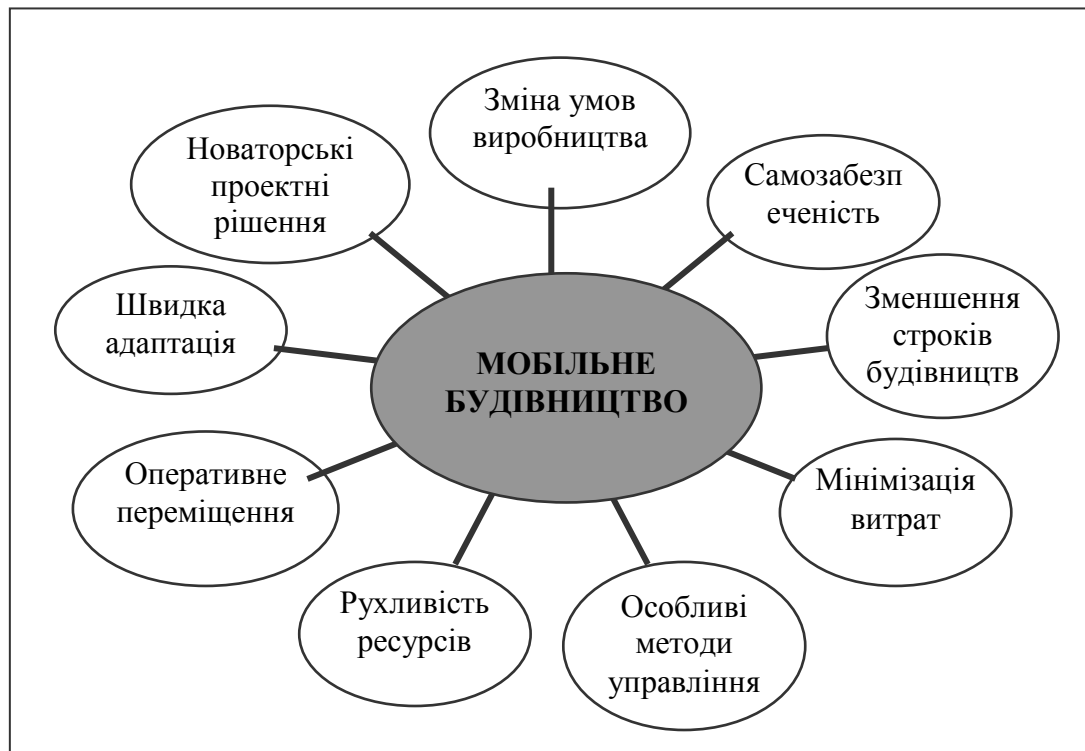

Рис. 1. Схема-характеристика мобільності будівництва

В процесі дослідження поняття «мобільності» було виявлено подібність його до поняття «гнучкості».

У сучасній вітчизняній і закордонній літературі поняття «гнучкості» з'явилося порівняно нещодавно, у зв'язку з появою здатності виробництва легко переналагоджуватись на випуск нових виробів. С. А. Хейнманом вперше, хоча й в загальному вигляді, сформульовано реальні напрямки забезпечення організаційної гнучкості [7]. Однак чіткого визначення даного поняття як у теоретичному плані, так і в практичному застосуванні поки не існує.

Поняття «*гнучкості*» найвищою мірою є змістовним. Про гнучкість говорять стосовно найрізноманітніших явищ людського життя й практичної діяльності: гнучка думка, гнучкість розуму, гнучкість керівництва, гнучкість виробництва й т.п.

Проаналізувавши літературні джерела, можемо стверджувати, що головними ознаками поняття гнучкості є: здатність легко змінюватися; вміло й швидко пристосовуватися до нових умов і обставин; універсальність; переналагоджуваність; еластичність; ситуаційність; можливість переорієнтації виробничої системи без корінної зміни матеріально-технічної бази; процес цілеспрямованих змін параметрів і елементів підприємства як економіко-виробничої системи у відповідності до змін попиту. [2; 3; 6]

З позицій організації праці й зайнятості робочої сили розглядають гнучкість зарубіжні вчені. Поняття «гнучкість», на думку авторів, означає маневреність, пристосованість, здатність до реагування на зміни. На організаційному рівні це означає пошук більшої гнучкості організаційних структур, так само, як розвиток гнучкості в операційному аспекті.

Зіставлення запропонованих визначень поняття гнучкості свідчить про відсутність загальноприйнятих визначень та понять. Загальним для всіх є розгляд гнучкості як про здатності системи до виконання різних виробничих задач.

Підсумуємо всі тлумачення терміну «гнучкість» і оберемо основні характеристики даного поняття (див. рис.2).

Отже, гнучкість повинна забезпечити підприємство можливістю вільного маневрування складовими організації під дією внутрішніх і зовнішніх факторів для ефективного та успішного функціонування.

Рис. 2. Схема-характеристика поняття «гнучкості»

Зіставивши поняття «гнучкість» та «мобільність» розглянемо змістовну схожість понять (рис.3).

Отже, поняття «гнучкості» та «мобільності» подібні у своїх визначеннях. Вони повинні забезпечити підприємство ефективним виробничим процесом з мінімальними витратами в будь-яких умовах будівництва. Аналіз змістовності даних понять дає можливість говорити про необхідність **керованості**

підприємства для досягнення бажаного стану гнучкості та мобільності.

Рис. 3. Схема подібних характеристик понять «гнучкості» та «мобільності»

Важливою особливістю будівельного виробництва для всіх його учасників є тривалість у часі. Саме тому, цей фактор також обумовлює необхідність у **керованості** будівельного підприємства та його складових.

Розглянемо поняття «керованість». В науковій літературі поняття «керованість» розглядається в економічному, технічному і соціальному контекстах.

Керованість – це: здійснення управлінських рішень; якісна характеристика процесу управління; чутливість системи керуючого впливу; досягнення мети, не виходячи за межі ресурсів; здатність реагування об'єкту управління; ефективність роботи і якість управління; ступінь впливу керуючої системи на керовану; забезпечуючи виконання стратегії підприємства швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища; управляємість.

Схематично взаємодію керованості на підприємства будівельної галузі можна зобразити (рис. 4).

Рис. 4. Вплив керованості

Оскільки, *По-перше*, якщо підвищити вплив керованості безпосередньо на будівельне підприємство - це забезпечить зростання рівня керованості ресурсів будівельного підприємства що гарантує оптимальність отримання прибутку, нормального перебігу виробничого процесу. При цьому рівень керованості внутрішніх складових будівельного підприємства дозволить підвищити його мобільність та гнучкість в ринкових умовах.

По-друге, якщо підвищити вплив керованості на мобільність та гнучкість, то це дозволить покращити роботу та віддачу всіх складових організації. Що створить передумови для досягнення очікуваних результатів від господарської діяльності підприємства. Покращення мобільності та гнучкості, дозволить підвищити керованість ресурсів підприємства, оскільки саме вони є основними для досягнення поставлених цілей та задач.

Висновки та перспективи: зростання керованості дозволяє вести мову про якісно нову тенденцію підвищення прибутковості бізнесу та підвищення ефективності основних ресурсів організації. Що в свою чергу дозволить підвищити прибутковість бізнесу та зменшити його ризикованість.

Література

1. Агапкин В.М., Хайтун А.Д. Мобильность строительного производства. – М.: Стройиздат, 1987. – 302с.;
2. Божидарнік Тарас Вікторович. Управління гнучким розвитком підприємств в трансформаційній економіці: стратегічний аспект: Дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2003. — 196;
3. Грачов Олексій Володимирович. Управління розвитком гнучкості підприємства: Дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Харківський національний економічний ун-т. — Х., 2006. — 266арк;
4. Повышение эффективности мобильных строительных организаций / Б.В. Прыкин, Г.Н. Дибцов, Д.В. Задорожный и др.; под общ. ред. Б.В. Прыкина. – М.: Стройиздат, 1988. – 240с.;
5. Пригожин А.И. Управляемость организаций //Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия/ ред. А.И. Кравченко. – М.: Изд-во МГУ, 1998. – 512с.;
6. Самочкин В. Н. Гибкое развитие предприятия: анализ и планирование / В. Н. Самочкин. 2-е изд., испр. и доп. М.: АНХ при Пр-ве Рос. Ф : Дело, 2000. 375с.;
7. Хейнман С.А. Экономические проблемы организации промышленного производства. М., 1961. – 336 с.;
8. Экономическая стратегия фирмы./ Под. ред. А.П. Градов – 3-е изд., СПб.: Спец-Лит, 2000. – 589с.

Аннотация

В данной статье рассматриваются понятия «мобильности» и «гибкости». Проведен анализ, относительно содержания и роли данных терминов. Рассмотрено сходство значений мобильности и гибкости.

Установлено, что понятие «гибкости» и «мобильности» тесно взаимосвязаны между собой. Они должны обеспечить предприятие эффективным производственным процессом с минимальными затратами в любых условиях строительства. Анализ содержательности данных понятий дает возможность говорить о необходимости управляемости предприятия.

Выяснено, что для достижения предприятием состояния гибкости и мобильности, необходимо ресурсам строительного предприятия придать характерные признаки управляемости. Рост управляемости строительного предприятия позволит повысить прибыльность бизнеса и уменьшить появление неожиданных проблем, уменьшить риски.